

Interní protikorupční program Okresního soudu v Tachově Aktualizované znění

Co je korupce

Z hlediska společenské škodlivosti lze korupci definovat jako zneužívání veřejných prostředků k dosažení vlastních individuálních či skupinových zájmů, které je spojeno s porušením principu nestrannosti při rozhodování, jakož i zneužití postavení k obohacení sebe nebo jiného v soukromé sféře. Motivem je získání neoprávněného zvýhodnění pro sebe nebo jiného, na které není nárok. Pojem korupce nelze zužovat pouze na **přímé úplatkářství**, dalšími formami korupce jsou rovněž **klientelismus**, propojující politiky (státní zaměstnance) s podnikatelskou sférou poskytováním vzájemných výhod, a **nepotismus**, spočívající v preferování příbuzných a známých při obsazování nejrůznějších funkcí, mnohdy oproti lépe kvalifikovaným kandidátům.

Výzkumy jednoznačně potvrzují, že přes všechny individuální a skupinové iniciativy je to stát a jeho politická reprezentace, kdo musí iniciovat skutečná opatření proti korupci a musí o jejich potřebě a účelnosti přesvědčit občany.

Protikorupční politika musí brát v úvahu komplexní charakter korupce jako společenského jevu, zejména nelze korupci jednostranně zužovat na trestné činy úplatkářství.

V každém případě je třeba mít neustále na zřeteli, že korupční jednání není pouze jednání v rozporu s morálkou, ale jedná se o trestný čin, tedy jednání v rozporu se zákonem.

Cíle interního protikorupčního programu

Aktualizovaný interní protikorupční program Okresního soudu v Tachově je dokument nastavující řídicí a kontrolní mechanismy v oblastech, v nichž by mohlo dojít ke korupčnímu jednání. Zároveň pojmově definuje korupční jednání v širším smyslu, nejen jako přijímání úplatků a podplácení.

Cílem interního protikorupčního programu je vytvořit prostředí odmítající korupci, vhodnými průběžně přijímanými opatřeními toto prostředí posilovat, zejména osvětou, posilováním morální integrity zaměstnanců a aktivní propagací etických zásad, např. v rámci vzdělávání zaměstnanců, propagací protikorupčního postoje vedoucími pracovníky a naplňováním Etického kodexu zaměstnance soudu (soudci podle něj postupují přiměřeně zvláště s důrazem na § 79 – 83 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích). Nedílnou

součástí protikorupčního prostředí je nastavení systému pro oznámení podezření na korupci a ochrana oznamovatelů.

Interní protikorupční program by měl sloužit k včasnému rozpoznání korupčních rizik, objektivně existujících či subjektivně předpokládaných v procesech, probíhajících v rámci veškeré činnosti Okresního soudu v Tachově. Současně by měl obsahovat preventivní opatření, eliminující tato korupční rizika již v zárodku. Nástrojem pro řízení rizik a jejich minimalizaci je mapa rizik obecných a především korupčních rizik, která tvoří přílohu tohoto dokumentu. Důležitým prvkem je významnost rizika. Na rizika s vyšší mírou významnosti a vyšší pravděpodobností výskytu je třeba nastavit kontrolní mechanismy a zaměřit prověřkovou činnost. U rizik s menší mírou pravděpodobnosti výskytu musíme klást důraz na dodržování Etického kodexu, vzdělávání zaměstnanců, výběr zaměstnanců a nastavení systému pro oznamování korupce.

Hlavním cílem řízení korupčních rizik je ochránit majetek státu a minimalizovat škody. Aktivním řízením korupčních rizik by interní protikorupční program měl vnášet do řídicího systému takové prvky, které již svým charakterem brání vzniku možného korupčního prostředí nebo možnosti nepřímého zvýhodňování. K tomu by měla napomáhat funkčnost kontrolních mechanismů v příslušných oblastech, pravidelné hodnocení korupčních rizik a prověřování rizikových oblastí.

Obecná opatření

Ke snížení rizika výskytu korupce mohou obecně přispět opatření, spočívající v dodržování právních předpisů, jež lze rozdělit do následujících oblastí:

Obecně:

- Důsledně dodržovat právní normy.
- Maximálně zprůhlednit všechny činnosti, při kterých může ke korupčnímu jednání docházet.
- Zavést vícestupňové rozhodování a udržovat účinný vnitřní kontrolní systém.
- Zavádět v rámci kapacity pravidlo čtyř očí, případně aby na každou činnost dohlíželi dva navzájem nezávislí zaměstnanci.
- Ze všech uskutečněných jednání přímo se týkajících rozhodování nebo postupu v níže uvedených oblastech povinně pořizovat zápisy.
- Dodržovat Etický kodex zaměstnance soudu (soudci podle něj postupují přiměřeně zvláště s důrazem na § 79 – 83 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích).

V oblasti zadávání veřejných zakázek:

- Postupovat podle ustanovení zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů, a Instrukce MSp ze dne 17.6.2011 čj. 65/2011-INV-SP o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů.
- Trvale využívat monitorovací a kontrolní systém procesu zadávání veřejných zakázek, využívat elektronický nástroj Tender arena.
- Zajistit povinné vzdělávání managementu v oblasti veřejných zakázek.
- Při zadávání podmínek a vyhodnocování nabídek uplatňovat transparentnost a nediskriminační charakter kritérií.
- Výběrové komise sestavovat tak (např. formou rotací zaměstnanců), aby byla možnost korupčního jednání minimalizována.

V oblasti uzavírání a realizace smluv (dodávky zboží, služeb, smluv o dílo apod.):

- Provádět vyhodnocování aktuálních nabídek před výběrem a rozhodnutím o dodavateli nebo zhotoviteli.
- Zajistit dodržování obvyklých cenových relací.
- Řádně kontrolovat plnění závazků vyplývajících z uzavřených smluv a uplatňování práv plynoucích ze smluvních vztahů k ochraně zájmů Okresního soudu v Tachově.

V oblasti hospodaření s majetkem státu:

- Zamezit přejímání nedokončených nebo nerealizovaných prací, služeb nebo dodávek především výkonem důsledné kontroly ze strany příkazce operace a hlavního účetního před poskytnutím platby dodavateli.
- Zamezit nedůvodnému poskytování záloh dodavatelům především výkonem důsledné kontroly ze strany příkazce operace a hlavního účetního.
- Při uzavírání nájemních smluv dbát na to, aby cena nájmu byla sjednána ve výši v místě a čase obvyklé.

V oblasti poskytování veřejné finanční podpory (dotace):

- Postupovat dle zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- Stanovit jednoznačné zásady financování, ustanovit vícečlennou hodnotící komisi a stanovit objektivní kritéria hodnocení projektů, z jednání hodnotící komise pořizovat zápis (protokol).
- Provádět řádně předběžnou, průběžnou a následnou řídicí kontrolu.

V oblasti správního řízení a rozhodovací pravomoci:

- Postupovat jednoznačně dle platného správního řádu.
- Zajistit několikastupňový kontrolní mechanismus při rozhodování u správního orgánu, důslednou průběžnou kontrolu a možnost vyloučení z důvodů podjatosti.

- Zamezit kontaktu rozhodujícího úředníka s účastníkem řízení, případně omezit na nezbytný.

V oblasti kontrolní a auditní:

- Provádět namátkové kontroly činnosti.
- Zavést účinný a důsledný systém kontroly výkonu a činností úředníků.
- V průběhu kontroly spolupracovat s věcně příslušnými odděleními. Souhrnná hodnocení předkládat poradě vedení. Ke kontrolním zjištěním přijímat adekvátní nápravná opatření a provádět kontrolu jejich realizace, úplnosti a účinnosti.

V oblasti řídicí:

- Na poradách vedení na všech úrovních věnovat dostatečný prostor boji proti korupčnímu jednání.
- Vytvářet předpoklady pro soulad platového ohodnocení se stanovenými povinnostmi a odpovědnostmi tak, aby jakákoliv možnost ke zneužívání svěřených pravomocí byla aktuálně i perspektivně zjevně nevýhodná.
- Důsledně dbát, aby vedoucí zaměstnanci a zaměstnanci pověřeni výkonem kontroly po linii řízení měli své povinnosti zapracovány v popisu pracovní činnosti.
- Nekompromisně řešit všechny náznaky a zjištěné případy korupčního jednání.
- Důsledně kontrolovat rizikové činnosti a pravidelně je vyhodnocovat.
- V případě pochybení nebo selhání zaměstnance seznámit ostatní zaměstnance na pracovních poradách s případem a s opatřeními, která byla přijata,
- Za porušení povinností stanovených právním předpisem nebo interním aktem řízení uplatňovat vůči zaměstnancům příslušné sankce.

V oblasti přijímání nových zaměstnanců:

- Zabezpečit objektivnost procesu přijímání nových zaměstnanců.
- Pro eliminaci nepotismu obsazovat vedoucí funkce zásadně na základě řádného výběrového řízení.
- Při obsazování pracovních míst s výrazným rizikem potenciálních korupčních nabídek využívat i možnost psychologického vyšetření uchazeče.
- Vyhledávat uchazeče s vysokým standardem osobní etiky.

V oblasti vzdělávání:

- Poskytnout novým zaměstnancům v rámci vstupního vzdělávání základní a zásadní informace z hlediska boje proti korupci, zejména ve vztahu k zásadám Etického kodexu.
- Zajistit pro zaměstnance v průběhu jejich pracovní kariéry absolvování adekvátní odborné průpravy, která by měla zahrnovat i problematiku etiky a bezúhonnosti.
- Organizovat specializované kurzy zaměřené na protikorupční jednání.

V oblasti legislativní činnosti:

- Při přípravě a posuzování interních aktů řízení nebo novelizaci stávajících analyzovat a vyhodnocovat v nich možné zdroje korupčního jednání a usilovat o jejich eliminaci.

Hlavní zásady a úkoly Interního protikorupčního programu Okresního soudu v Tachově

- 1. Vytváření a posilování protikorupčního klimatu**
- 2. Transparentnost**
- 3. Řízení korupčních rizik a monitoring kontrol**
- 4. Postupy při podezření na korupci**
- 5. Vyhodnocování interního protikorupčního programu**

1. Vytváření a posilování protikorupčního klimatu

Cílem je snižovat motivaci zaměstnanců ke korupci a zvyšovat pravděpodobnost jejího odhalení. Prostředí, v němž je odmítáno korupční jednání a je zdůrazňována ochrana majetku státu, je jedním ze základních pilířů interního protikorupčního programu. Hlavními nástroji pro budování takového prostředí jsou osvěta, posilování morální integrity zaměstnanců, aktivní propagace etických zásad, kontrola dodržování etických zásad a nastavení důvěryhodného mechanismu pro oznámení podezření na korupční jednání.

Hlavními nástroji jsou:

1.1. Propagace protikorupčního postoje vedoucími pracovníky a tím rozšíření základních povinností každého vedoucího o prosazování protikorupčního postoje, jímž se vedle vlastní bezúhonnosti rozumí zejména dodržování právních a vnitřních předpisů, zdůrazňování významu ochrany majetku státu, zdůrazňování důležitosti existence a dodržování etických zásad při výkonu práce, propagace jednání odmítajícího korupci a důraz na prošetřování podezření a na vyvození adekvátních disciplinárních a jiných opatření v případě prokázání prošetřovaných skutečností.

1.2. Etický kodex, nebo-li propagace čestného a etického jednání a definování žádoucího, resp. nežádoucího chování, kdy etický kodex stanovuje chování a povinnosti zaměstnanců, které nevyplývají ze zákona či z vnitřních předpisů, může i detailněji rozvádět problematické oblasti jako jsou např. dary, střet zájmů, apod. Jeho implementace spočívá v aktivní propagaci a vyhodnocování jeho účinnosti, správně implementovaný etický kodex zaměstnanci znají, rozumí mu, dodržují jej a je jednoduše dostupný. Porušení etického kodexu bude porušením povinností zaměstnance vyplývajících z vnitřních předpisů organizace (*Etický kodex zaměstnance Okresního soudu v Tachově účinný od 8.7.2014*).

1.3. Vzdělávání zaměstnanců formou pravidelných školení v protikorupční problematice na všech referentských i vedoucích úrovních, zaměřená na význam ochrany majetku státu, na vysvětlování obsahu etického kodexu, na zvyšování schopnosti rozpoznat korupci, na zvyšování povědomí o ochraně zaměstnanců, kteří oznámili podezření na korupci a na postupy Okresního soudu v Tachově v případě potvrzení korupčního jednání.

1.4. Systém pro oznámení podezření na korupci, umožňující oznámení podezření na korupci zaměstnanci či třetími stranami, poskytující zaměstnancům odpovídající prostor a prostředky, k jejichž využití mají zaměstnanci důvěru. Vytvořený systém je nezbytné aktivně propagovat, k tomu slouží protikorupční linka, na které lze podezření na korupční jednání oznámit. Pro přijímání oznámení nutno využívat všech komunikačních kanálů, snadno dostupných, s ochranou důvěrnosti a totožnosti oznamovatele, možnost přijímat anonymní oznámení, např. na protikorupční lince **377 867 621** a e-mailové adrese **ikratochvilova@osoud.tch.justice.cz**.

1.5. Ochrana oznamovatelů, spočívající v nastavení postupů a pravidel, které zajistí podporu a ochranu osobám upozorňujícím na možné korupční jednání. Součástí ochrany oznamovatelů je systém nestranného posuzování jakéhokoli jednání vůči zaměstnanci, které lze považovat za hrozbu, diskriminaci nebo represi za to, že podal oznámení o podezření na uskutečnění korupčního jednání, kdy ochranné postupy musí obsahovat i ochranu zaměstnanců, u kterých se v rámci posouzení neprokáže pochybení.

2. Transparentnost

Cílem je odrazovat od korupčního jednání prostřednictvím zvyšování pravděpodobnosti odhalení, umožňuje veřejnou kontrolu hospodaření státu jak zaměstnanci, tak veřejností a zároveň zvyšuje pravděpodobnost odhalení korupce a tím odrazuje od korupčního jednání.

Hlavními nástroji jsou:

2.1. Zveřejňování informací o veřejných prostředcích, kdy jde o transparentní postupy a zpřístupňování informací o nakládání s veřejnými prostředky zaměstnancům a další veřejnosti, zveřejňování informací centrálně a ve formátu, který umožňuje jejich jednoduché zpracování. Zveřejňování informací bude prováděno průběžně v souladu s platnou legislativou, v rozsahu daném vnitřním předpisem Okresního soudu v Tachově a v tomto vymezení bude zahrnovat:

- informace o rozpočtu;
- informace vztahující se k výběru dodavatelů, vč. veřejných zakázek (*Instrukce MSp ze dne 17.6.2011 čj. 65/2011-INV-SP o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů, Instrukce MSp ze dne 20.12.2012 čj. 80/2012-INS-VZ o resortním systému centralizovaného zadávání veřejných zakázek*);
- informace vztahující se k poskytování grantů, dotací, evropských či jiných fondů,
- informace vztahující se k nakládání s majetkem státu, s nímž má organizace právo hospodařit

(Instrukce MSp ze dne 15.9.2013 čj. 94/2013-INV-SP o způsobech a podmínkách hospodaření s majetkem státu);

- informace o uskutečněných veřejných zakázkách vč. veřejných zakázek malého rozsahu;
- uzavřené smlouvy, vč. Dodatků;
- informace o zveřejňovaných poradcích a poradních orgánech.

2.2. Zveřejňování informací o systému rozhodování, transparentní aktivní zpřístupňování informací o struktuře a kompetencích při rozhodování Okresního soudu v Tachově zaměstnancům a další veřejnosti. Zveřejňování informací bude prováděno v souladu s platnou legislativou, v rozsahu daném vnitřním předpisem Okresního soudu v Tachově a v tomto vymezení bude zahrnovat:

- informace o struktuře organizace, vyjadřující vztahy podřízenosti a nadřízenosti;
- kontakty na vedoucí až na úroveň vedoucích oddělení (telefon a eMail);
- profesní životopisy vedoucích od úrovně ředitelů odborů

(Zveřejňované informace podle § 5 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, informace o struktuře organizací jsou dostupné pro zaměstnance i pro veřejnost na internetových stránkách MSp www.justice.cz).

3. Řízení korupčních rizik a monitoring kontrol

Cílem je nastavit účinné kontrolní mechanismy a zajistit efektivní odhalování korupčního jednání, aktivní řízení korupčních rizik napomáhá identifikovat oblasti se zvýšeným korupčním potenciálem a prověřovat a posilovat existenci a funkčnost kontrolních mechanismů v těchto oblastech.

Hlavními nástroji jsou:

3.1. Hodnocení korupčních rizik, spočívající v pravidelném ročním hodnocení korupčních rizik, které obsahuje:

- identifikaci a hodnocení korupčních rizik ve všech činnostech Okresního soudu v Tachově,
- vytvoření mapy/katalogu korupčních rizik,
- přijetí opatření ke snížení pravděpodobnosti či dopadu korupčních rizik.

3.2. Monitoring kontrolních mechanismů odhalujících korupci, spočívající v pravidelném testování mechanismů používaných k identifikaci a odhalování korupčních rizik z hlediska toho, jak jsou účinné pro zabránění či odhalení korupčního jednání; přijímání opatření posilujících tyto mechanismy.

3.3. Prošetřování rizikových oblastí, prováděné pravidelným prošetřováním oblastí, v nichž je riziko korupce hodnoceno jako významné, kdy prošetřování se provádí s cílem identifikovat a vyhodnotit skutečnosti nasvědčující výskytu korupčního jednání.

4. Postupy při podezření na korupci

Cílem je minimalizovat ztráty způsobené korupčním jednáním a zabránit opakování obdobného korupčního scénáře, kdy bezodkladná reakce na podezření na korupční jednání zvyšuje pravděpodobnost jeho úspěšného prověření a důkladná analýza příčin vzniku korupčního jednání je pak zásadní pro posílení preventivních mechanismů, které sníží riziko opakovaného výskytu korupce.

Hlavními nástroji jsou:

4.1. Postupy při prošetřování podezření na korupci, spočívající v nastavení postupů vedoucích k bezodkladnému internímu prošetřování podezření na korupci a k minimalizaci vzniklé škody a příp. předávání podnětů orgánům činným v trestním řízení.

4.2. Následná opatření, jimiž je implementace opatření, která omezí opakování korupčního jednání či zajistí jeho včasné odhalení v budoucnu. Nápravná opatření se uskutečňují v podstatě ve třech rovinách:

- úprava vnitřních procesů,
- disciplinární opatření,
- řešení vzniklých škod.

Součástí opatření je i nastavení postupu a odpovědnosti za rozhodování o disciplinárních opatřeních týkajících se účastníků korupčního jednání; disciplinární opatření musí mít za cíl zajistit ochranu majetku státu.

5. Vyhodnocování interního protikorupčního programu

Cílem je zdokonalit interní protikorupční program a umožnit koordinaci protikorupčních aktivit.

Hlavními nástroji jsou:

5.1. Shromáždění údajů a vyhodnocení interního protikorupčního programu, spočívající v pravidelném ročním hodnocení interního protikorupčního programu, kdy vyhodnocení účinnosti interního protikorupčního programu je zaměřeno na plnění všech jeho částí (jak kvalitativně, tak kvantitativně), na účinnost tohoto plnění a na implementaci nápravných opatření.

Termín: k 31. prosinci kalendářního roku, odpovídají: předsedkyně soudu, ředitelka správy

5.2. Zprávy o interním protikorupčním programu, jímž je každoroční vyhodnocení informací a následné zpracování zprávy o plnění interního protikorupčního programu a přijatých nápravných opatřeních. Obsahem zprávy je stav implementace protikorupčních nástrojů a plán jejich nápravných opatření, systém a rozsah školení, mapa/katalog korupčních rizik, počet identifikovaných podezření na korupci a výsledky jejich prověření, výsledek hodnocení celého protikorupčního programu.

Termín: k 28. únoru kalendářního roku, odpovídají: předsedkyně soudu, ředitelka správy

5.3. Aktualizace interního protikorupčního programu, prováděná na základě zprávy o plnění a po kontrole souladu s aktuálním Rámcovým interním protikorupčním programem a zveřejnění jejího aktuálního znění na internetových stránkách Okresního soudu v Tachově.

Termín: k 31. březnu kalendářního roku, odpovídá: předsedkyně soudu, ředitelka správy.

V Tachově dne 31.3.2016

JUDr. Ilona Kratochvílová
předsedkyně
Okresního soudu v Tachově